

Bestalling på Jelling provstis forvaltning, 1696

Rigsarkivet, Københavns Universitet

Konsistoriets kopibog, 1696

Transskriberet af Jesper Vang Hansen, 2006

I 1676 blev Jelling provsti knyttet til Rundetaarn, således at der tilgik tårnet årligt 80 rigsdaler i croner. Forvaltningen af dette store område var således prokurator templi for Trinitatis Kirkes ansvar. I 1696 var det Ole Rømer, og dermed den myndighed, der indgik bestallingsbrev med den nye forvalter Jens Bredal.

Med indtægten fulgte også forpligtelsen med at forvalte og vedligeholde områdets kirker. Uheldigvis brændte Jelling by i 1679 og dermed også præstegården. Opbygningen af præstegården blev en betydelig byrde for Universitetet.

Jens Bredals Bestalling paa Jellinge Provsties forvaltning.

Jeg Ole Rømer Kongelig Majestets Justits og Cancellie=Raad, Professor paa Kiøbenhavns Universitet, Mathematicus Regius, og Procurator til Trinitatis Kiercke, beskieker hermed Velagtig og Velfornemme Mand Jens Bredal, Forpagter paa Skou=gaard til at forvalte Jellinge=Provsti, som ved kongl. Majst. Allernaadigste Brev af Dato 16de februar, anno 1676 er perpetuerit til det Runde=Taarn ved Trinitatis Kiercke, hvorimod hand lover og forpligter sig til at bevise den flid og troskab ved samme Provsti Forretning med Underværende Kierckers forvaltning og tilsyn, at fornemmelig Kierckerne efter kongl. Majt. Lov og Forordninger bliver ved lige holden, og Trinitatis Kierckes indkomme af Proustiet rigtigheden og i rette Tide er lagde, saa at mig i ingen Maade nogen Skade eller tiltalle for denne hans forvaltnings Skyld vorde foraarsaget, i Særdeelehed skal hand være tilforbunden.

1. Præstens Kiercke forsvarligen at holde ved lige, med Tag, Muuere, Tømmer, Væg, Vinduer, og alt andet som udkrævis til dens Confervation, forbedring og sirlig underholdning og skal hand Aarligen indlevere til mig en Specification paa hvad Bygning og reparation hand ved den haver ladet giøre, og nestkommende Aar agter at lade giøre, med Præstens Tømmer og Mur=Mesters og trende Sogne Mænds paateinede attester.

2. Ved de andre Kiercker skal hand og fligtig have indseende deris Regenskaber aarligen forhøre og i Kiercke=bøggerne indføre, inden Maj Maanedes udgang og i det øfrige der med skicke sig efter kongl. Majst. Lougs anden Bog, uden sig i nogen Maade at undskylde med andres derimod stridende Sædvane.

3. Skal hand med Tiendernis bortfæstning, naar de loulig lædig bliver, sig saaledis forholde, at hand dem efter loulig og betiemelig Advarsel og Lysning til Tinge, og paa behørige Stæder lader auctionerer til højest bydende, uden at der bydes eller tagis nogen fæste, men at alting gerader til Kierckernis aarlig indkomstes forbedring, dog at Lovens anden bogs 22de Capitels=19 Artickel i sær bliver i agttagen og skal hand ved Tiendernis bortfæstninger slet ingen accidentzer oppeberge eller sig til eigen, men derimod maa hand, naar hand afgifterne kand faae forhøjet, nyde ald den forbedring Kirecken derved tilføjes i det første Aar og ej videre, og skal alle Fæstebreve her over skickes til min approbation om de eller skal agtis gyldige.

4. Skal hand især vigilere for Veigle Kiercke og flittig conferere med Magistraten og Kierckens Vergerne der i Staden om de bæste og tienligste Middel der kand indfindis til den Conservation og forbedring og der om mig given underretning.

5. Skal hand aarlig af samme Jellinge Prousti til 11de Juni levere her i Kiøbenhafn til mig eller Trinitatis Kierckis Procuratorem paa Universitetet Firesindstiuge Rixdaller i Croner, tillige med ovenbemelte Specification paa Bræsten Kierckis reparation og en kort relation om de andre Proustiets Kiercker, indholdende deris beholdning, Giæld og anden Tilstand.

6. Derimod skal hand nyde og oppebærge Bræstens Sogns Kongetiende og Kiercke Tiende, med andre Kierckens visse og uvisse indkomster, og sig samme saa nyttig gjøre, som hand best veed og kand, Item alt hvis Regenskabs Prousten som Kierckens forsvar, afiunderhavende Kiercke efter Lovens haver at nyde, savelsom alt andet som Jellinge Prousties Prouster af alders tid med Rætte oppebaaret haver.

7. Og skal Jens Bredal forblive ved denne forvaltning i de trei nest følgende aar, nemlig fra Dato til 1. May 1699, med saa skiel, hand imidlertid ovenskrefne forpligt i alle sine Pungter efterkommer. Til bekræftelse haver Jeg dette beseiglet og med egen haand underskrevet.

Kiøbenhafn dden 23. Juni 1696.

(Jens Bredals bekræftelse)

Originalen heraf under Velædle og Velbyrdige Justits og Cancellie Raad Rømers Haand og Seigel, haver jeg annammet, som er lige lydende med denne gienpart, efter hvis indhold Jeg skal være pligtig med Jellinge Prousties forvaltning, saa velsom med afgiftens rigtig betaling mig i alle Maader at rætte og forholde, saa Hr. Justits=Raad paa Trinitatis Kierckis Vegne her ud videre skal blive af mig og mine Arvinger en for alle og alle for én aldels Skadesløs. Til ydermere forsikring, haver høylærde Magister Lauritz Gunsager Provest over Tørrild Herrit og Sogne Præst til Jellinge og Hover Meenigheder, udgivet hans Caution for mig, af Dato Jellinge Præstegaard den 8. Junij Ao 1696, som Velbet. Hr. Justitz Raad Rømer her hos insinueris. Haffniæ ut Supra

Jens Bredal

Hr. Lars Gunsagers Præst i Jellinge Caution for Jens Bredal.

Eftersom Jens Bredal, Velb. Hr. Gref Ranzaw til Bredenborgs forpagter paa Skougaard, har i suinde at begive sig i tjeneste hos de højedle og højstlærde Hr. Professorer i det kongl. Kiøbenhafns Universitet Anlangendes de kiercker, som her i Jelling Syssels Proustie til Trinitatis Kiercke Havnæ liggende, ere tilbage. Da som Jeg hannem der til anmeldet haver, baade fordi hand boer mit i Proustiet, saa og Jeg hannem i mange Aar kiendt haver som en Erlig og hertil dygtig Mand. Saa lover Jeg her med at fuldkommenlig for hannem caverer, at hand denne tienniste, lydagtigen, lovligen og forsvarligen skal forrette. Dislige ogsaa for hvis Penge, som hand bliver om accorderit og udgive skal, at ham dem rigtig og i rette tids skal betale. For hvilket saa vel som alt andet som her forfalde kiende Jeg hermed paa bemelte Jens Bredals veigne gjør nøjagtig forløfte og forsikring, dette alene undtagen, om (det Gud forbyde) nogen usædvanlig uformodentlig ulycke, af Ild, Storm eller deslige nogen Kiercke kunde paakomme. Hvilket Jeg med Haand og Zignet stadfestes,

Jellinge prestegaard i Coldinghus i Nør Jydland, Ao. 1696 d. 8. Junij.

Laur Gonsager, Herritsproust, Tyrild Herrit og Sogneprest til Jelling og Havnier.